

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: **J. B.**, bytom N., zastúpeného **JUDr. I. H.**, advokátom, so sídlom v T., proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad v Trnave**, so sídlom v Trnave, Vajanského 2, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu číslo: K2008/00821 zo dňa 11. decembra 2008, o odvolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 42Sp/21/2010 - 21 zo dňa 3. júna 2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trnave č. k. 42Sp/21/2010 - 21 zo dňa 3. júna 2010 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým uznesením Krajský súd v Trnave (ďalej aj ako „krajský súd“ alebo „prvostupňový súd“) odmietol, odvolávajúc sa na ustanovenie § 250p Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len ako „OSP“) opravný prostriedok, ktorým sa navrhovateľ domáha preskúmania v záhlaví uvedeného rozhodnutia odporcu, ktorým bolo navrhovateľovi priznané vlastníctvo k pozemkom pasienkového spoločenstva R. vo výmere 2.702 m² a zároveň mu bolo priznané právo na náhradu za pozemky pasienkového spoločenstva v celkovej výmere 338.586 m² podľa zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov. O trovách konania rozhodol podľa § 246c ods. 1 OSP v spojení s § 146 ods. 1 písm. c/ OSP.

Prvostupňový súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na obsah spisového materiálu, z ktorého mal preukázané, že rozhodnutie odporcu č. K2008/00821 zo dňa 11. decembra 2008, bolo navrhovateľovi doručované na jeho adresu dňa 18.12.2008, odkiaľ sa zásielka vrátila s poznámkou, že si ju neprevzal v odbernej lehote a taktiež pri opakovanom pokuse o jeho doručenie dňa 27.1.2009 sa toto opäť vrátilo s poznámkou, že zásielka nebola prevzatá v odbernej lehote. Ďalej dôvodil tým, že odporca správne aplikoval, po treťom neúspešnom doručení predmetného rozhodnutia vykonanom dňa 27.2.2009, fikciu doručenia v zmysle

ustanovenia § 24 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „správny poriadok“) a stotožnil sa s názorom odporcu, že predmetné rozhodnutie bolo navrhovateľovi doručené dňa 2. marca 2009 a toto nadobudlo právoplatnosť dňom 1. apríla 2009. Poukazujúc na túto skutočnosť mal za to, že navrhovateľom podaný opravný prostriedok dňa 5. mája 2010, bol podaný oneskorene, keďže bol podaný po tridsiatich dňoch od doručenia rozhodnutia odporcu. Z uvedeného dôvodu opravný prostriedok podľa § 250p OSP odmietol. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 246c ods. 1 OSP v spojení s § 146 ods. 1 písm. c/ OSP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu.

Proti uzneseniu prvostupňového súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie, domáhajúc sa jeho zrušenia a vrátenia veci prvostupňovému súdu na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ OSP, keď mal za to, že pri doručovaní napadnutého rozhodnutia odporcu neboli splnené zákonné podmienky na uplatnenie inštitútu tzv. „náhradného doručenia“, dôvodiac tým, že podstatnou náležitosťou tohto inštitútu je skutočnosť, že sa adresát v mieste doručenia zdržiava a nie, či má v mieste doručenia trvalý alebo iný pobyt. Poukázal ďalej na to, že v spise neexistuje žiadny dôkaz preukazujúci skutočnosť, že sa navrhovateľ v uvedené dni v mieste bydliska zdržiaval, pričom tieto skutočnosti správny orgán ani nepreveroval, a preto zastáva názor, že napadnuté rozhodnutie odporcu mu doručené nebolo, a teda nemohlo ani nadobudnúť právoplatnosť. Zároveň uviedol, že v čase doručovania rozhodnutia sa v mieste trvalého pobytu ani nezdržiaval, nakoľko bol dlhodobo pracovne v zahraničí (ako dôkaz predložil kópiu rezervácie letenky zo dňa 12. januára 2009). Napadnuté rozhodnutie odporcu si osobne prevzal až dňa 21. apríla 2010 a z uvedeného dôvodu mal za to, že keď opravný prostriedok podal dňa 5. mája 2010, tento podal v zákonnej tridsaťdňovej lehote. Navrhovateľ v rámci svojej argumentácie poukázal na stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod číslom R 5/2006, ako aj na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave vydané pod sp. zn. 24 Co/295/2009.

Odporca písomné vyjadrenie k odvolaniu navrhovateľa nepodal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 vety prvej OSP), bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 vety prvej OSP) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 OSP).

Podľa ustanovení tretej hlavy piatej časti OSP sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov (§ 250l ods. 1 OSP).

Konanie sa začína na návrh, ktorým je opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu. Návrh sa podáva na príslušnom súde v lehote tridsiatich dní od doručenia rozhodnutia, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje niečo iné. Návrh je podaný včas aj vtedy, ak bol podaný v lehote na orgáne, ktorý vydal rozhodnutie. Ak rozhodnutie neobsahuje poučenie o opravnom prostriedku alebo ak obsahuje nesprávne poučenie, možno ho napadnúť do šiestich mesiacov od jeho doručenia (§ 250m ods. 1, 2 OSP).

Ak je návrh podaný oneskorene alebo ho podá ten, kto naň nie je oprávnený, alebo ak sa napáda rozhodnutie, ktoré preskúmaniu nepodlieha, alebo ak navrhovateľ neodstránil vady, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu návrhu, súd uznesením opravný prostriedok odmietne. Odvolanie proti uzneseniu je prípustné (§ 250p OSP).

Ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, **hoci sa v mieste doručenia zdržiava**, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Ak nový pokus o doručenie zostane bezvýsledný, doručovateľ uloží písomnosť na pošte a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel (§ 24 ods. 2 správneho poriadku).

Do lehoty sa nezapočítava deň, keď došlo ku skutočnosti určujúcej začiatok lehoty. Lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho dňa, ktorý sa svojím označením zhoduje s dňom, keď došlo ku skutočnosti určujúcej začiatok lehoty, a ak taký deň v mesiaci nie je, končí sa lehota posledným dňom mesiaca. Ak koniec lehoty pripadne na sobotu alebo na deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty najbližší budúci pracovný deň (§ 27 ods. 2 OSP).

Fikcia doručenia správneho rozhodnutia nastáva za podmienok uvedených v ustanovení § 24 ods. 2 správneho poriadku, v zmysle ktorého, ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, **hoci sa v mieste doručenia zdržiava**, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Ak nový pokus o doručenie zostane bezvýsledný, doručovateľ uloží písomnosť na pošte a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel.

V prípade náhradného doručovania je uvedeným ustanovením konštruovaná právna fikcia, že účinky doručenia písomnosti nastanú ex lege po uplynutí ustanovenej doby aj voči tomu, kto písomnosť fakticky neprevzal. Účelom fikcie v práve

je posilniť právnu istotu. Právna fikcia, ako nástroj odmietnutia reality právom, je nástrojom výnimočným, striktno určeným pre naplnenie tohto jedného z hlavných ústavných postulátov právneho poriadku v podmienkach právneho štátu. Aby mohla právna fikcia svoj účel naplniť (dosiahnutie právnej istoty), musí rešpektovať všetky náležitosti, ktoré s ňou zákon spája. Ak nie sú všetky právne náležitosti splnené, súd nie je oprávnený naplnenie fikcie konštatovať.

Základným predpokladom náhradného doručenia je skutočnosť, že adresát nebol zastihnutý na adrese doručenia, **hoci sa na tejto adrese v čase doručenia zdržiaval**. Tento predpoklad nie je daný pri dlhodobej neprítomnosti adresáta na tomto mieste, ani pri krátkodobom pobyte v čase doručenia mimo adresy doručenia, napr. z dôvodu liečenia, dovolenky a pod., ktoré skutočnosti však účastník konania musí nado všetku pochybnosť preukázať (*pozri bližšie uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Sžo 134/2008*).

Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. I. ÚS 119/07-22 z 27. septembra 2007, pokiaľ všeobecný súd nemá záver o nedodržaní zákonom ustanovenej procesnej lehoty na podanie opravného prostriedku preukázaný mimo rozumných pochybností, musí vychádzať z predpokladu, že opravný prostriedok v zákonnej lehote podaný bol.

Odvolací súd mal z administratívneho spisu preukázané, že napadnuté rozhodnutie bolo navrhovateľovi odporcom opakovane doručované v dňoch 16. decembra 2008, 26. januára 2009 a 25. februára 2009 s tým, že po treťom neúspešnom doručení správny orgán, postupujúc v súlade s ustanovením § 24 ods. 2 správneho poriadku, považoval písomnosť za doručенú uplynutím tretieho dňa po jej uložení, t.j. 2. marca 2009. Po uplynutí zákonnej tridsaťdňovej lehoty na podanie opravného prostriedku mal správny orgán za to, že predmetné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 1. apríla 2009 (podľa názoru odvolacieho súdu, avšak za predpokladu stotožnenia sa so zákonnosťou postupu správneho orgánu, napadnuté rozhodnutie malo nadobudnúť právoplatnosť dňa 2. apríla 2009, nakoľko do plynutia lehoty sa nezapočítava deň, keď došlo ku skutočnosti určujúcej jej začiatok, teda lehota na podanie opravného prostriedku mala začať plynúť dňa 3. marca 2009). Odvolací súd mal zo záznamu spísaného na Obvodnom pozemkovom úrade v Trnave dňa 21. apríla 2010 preukázané, že navrhovateľovi bolo dňa 21. apríla 2010 doručené napadnuté rozhodnutie odporcu, proti ktorému podal navrhovateľ dňa 5. mája 2010 opravný prostriedok.

Z administratívneho spisu mal odvolací súd ďalej preukázané, že správny orgán nepreveril žiadnym relevantným spôsobom napr. prostredníctvom príslušného Obvodného oddelenia Policajného zboru v Hlohovci, či sa navrhovateľ v mieste doručovania zásielky skutočne zdržiava.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f/ OSP, súd rozhodnutie zruší, len ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom možno vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorým účastníkovi konania znemožnil realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva, pričom možnosť konať pred súdom prvého stupňa je odňatá vždy, ak bolo konanie zastavené z akéhokoľvek dôvodu, resp. bol návrh odmietnutý, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhladol odmietnutie opravného prostriedku navrhovateľa bez akéhokoľvek náležitého skúmania zákonných podmienok vzťahujúcich sa k legitímnemu uplatneniu inštitútu tzv. náhradného doručenia za predčasné a takýto postup prvostupňového súdu vyhodnotil za odňatie možnosti navrhovateľa konať pred súdom. Na strane druhej považuje odvolací súd za potrebné zdôrazniť, že len samotné predloženie rezervácie letenky navrhovateľom dostatočne nepreukazuje, že sa navrhovateľ v dňoch doručovania napadnutého rozhodnutia v mieste doručovania nezdržoval.

V ďalšom konaní bude preto povinnosťou prvostupňového súdu náležite ozrejmiť skutočnosti týkajúce sa legitimacy uplatnenia inštitútu náhradného doručenia odporcom pri doručovaní napadnutého rozhodnutia, a to zadovážením si ďalších listinných dôkazov, ktorými navrhovateľ nepochybne preukáže, že sa skutočne v dňoch doručovania napadnutého rozhodnutia nezdržoval v mieste bydliska a podľa výsledku šetrenia následne rozhodnúť o podanom opravnom prostriedku navrhovateľa.

Podľa § 226 OSP ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, s poukazom na vyššie uvedené, zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. f/ OSP v spojení s § 246c ods. 1 vety prvej OSP napadnuté uznesenie a vec podľa § 221 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 vety prvej OSP vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

O trovách odvolacieho konania rozhodne prvostupňový súd v novom rozhodnutí o veci (§ 224 ods. 3 OSP v spojení s ustanovením § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, dňa 15. augusta 2011

**JUDr. Jozef H a r g a š, v. r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia:
Peter Szimeth